

ПРИБУТОК, ЙОГО НОРМА І ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ

Бодарєва А. А., студентка групи Ф 1/1

Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Довгаль О. В.

Миколаївський національний аграрний університет

Під прибутком розуміють плату за працю підприємця з управління та організації виробництва, а з господарської точки зору – це позитивні зміни майнового стану підприємства на кінець звітного періоду порівняно з початком. Як розрахункова величина – це різниця між виручкою від реалізації продукції та собівартістю виробництва продукції, і витратами, визначеними чинним законодавством; протилежний результат називається збитком [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідженні поняття прибутковості зробили сучасні вчені, а саме: Антонюк Р.Р., Поддєрьогін А.М., Чорна Л.О., Бердан М.М., Огійчук М.Ф., Кучер Л.Ю., Ярошевич Н.Б., Хмелевський О.В., Гриньова В.М., Бланк І.А. Незважаючи на важливість даної категорії, досі не існує єдиного підходу до визначення сутності поняття прибутку та основних факторів його зростання. Досі невизначеними залишаються фактори зростання прибутку, які є найбільш ефективними [2].

В країнах з розвинутою ринковою економікою прибуток не пов'язують з витратами тільки живої праці. Так, П.Самуельсон визначає прибуток як “надзвичайно різносторонню категорію”. Він вважає, що джерелом прибутку є дохід від факторів виробництва, винагорода за підприємницьку діяльність та впровадження технічних нововведень. Теоретичне обґрунтування прибутку в умовах монополістичної конкуренції належить Е. Чемберлену. Він стверджував, що панування на галузевому ринку незначної кількості крупних виробників призводить до формування ринкової та цінової політики, проявом якої є завищення цін. Таким чином, при реалізації товару монополіст отримує в межах загального прибутку додаткову частину, джерелом якої виступає реалізована в ціні монополія [3].

З метою підвищення обсягу прибутку доцільно скоротити всі витратні статті, а саме: зменшити транспортні витрати; налагодити систему збуту; підвищити продуктивність праці; підприємству необхідно скоротити витрати на виробництво та реалізацію продукції. Показники рентабельності є важливими характеристиками формування прибутку підприємство. Тому вони обов'язкові при проведенні порівняльного аналізу і оцінці фінансового стану підприємства, які порівнюють свої доходи з витратами і величиною вкладеного капіталу, які випускають конкурентоспроможну продукцію і не виробляють більше, ніж можна продати. Орієнтація діяльності тільки на виконання накреслених програм за будь-яку ціну – це явний шлях до банкрутства. Для успішного функціонування кожен суб'єкт господарювання

повинен прагнути до підвищення ефективності своєї діяльності на сонові раціонального використання ресурсного потенціалу, збільшення прибутковості виробництва, поліпшення якості реалізованої продукції [4].

Рентабельність – це ступінь прибутковості. Показники рентабельності більш повно, ніж прибуток, характеризують остаточні результати господарювання, тому що їх величина відображає співвідношення ефекту з вкладеним капіталом або спожитими ресурсами. Показники рентабельності використовують і як інструмент в інвестиційній політиці та ціноутворенні. В цілому, досі не існує єдиного підходу до трактування сутності поняття «прибуток», однак зробити підсумок, що прибуток – це кінцевий результат діяльності суб'єкта господарської діяльності, який визначається як різниця між валовим доходом і валовими витратами, отриманими впродовж здійснюваної ризикової та суспільно-корисної діяльності.

Сучасний стан прибутковості промислових підприємств є вкрай важким, тому вони потребують пошуку шляхів та резервів для збільшення отриманого прибутку. Найважливішими факторами максимізації прибутку є саме внутрішні фактори, такі як обсяг готової продукції, точніше її зростання; зниження собівартості виготовленої продукції; підвищення якості товарів для продажу; зростання продуктивності праці на підприємстві. Зростання прибутку та рентабельність має велике значення не тільки для подальшого розвитку підприємства, галузі, але й усього господарства України, оскільки являє собою джерело коштів для формування доходної частини державного (місцевого) бюджету [5].

Таким чином, підприємства повинні активно шукати всі можливі шляхи вдосконалення виробництва, підвищення конкурентоспроможності власної продукції, що повинно сприяти зростанню прибутку та рентабельності підприємства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гусева Ю. М. Економічна сутність прибутку підприємства і його роль у ринкових умовах господарювання / Ю. М. Гусев // Наук. пр. Нац. ун-ту харч. технологій. – 2006. – № 18. – С. 126-128.
2. Лойко В.В. Моніторинг рівня економічної безпеки промислового підприємства // Ефективна економіка. – 2015. – № 8. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4446>
3. Спіфанова І. Ю. Фактори зростання прибутку підприємства / І. Ю. Спіфанова, В. С. Гуменюк // Молодий вчений. – 2016. – № 7. – С. 46-49. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_7_14
4. Висока О. Є. Економічна сутність прибутку та концепції його формування // Наукові праці КНТУ. Економічні науки, 2010, вип. 17/ О. Є. Висока. – Кіровоградський національний технічний університет. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_17_ekon/stat_17/44.pdf.
5. Шляга О. В. Прибуток та рентабельність як показники ефективності виробництва / О. В. Шляга, Л. І. Шипуля // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – Вип.8. – 2014. – С.75-81. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_8_075.pdf